

EUSKARAREN XEHETASUNAK

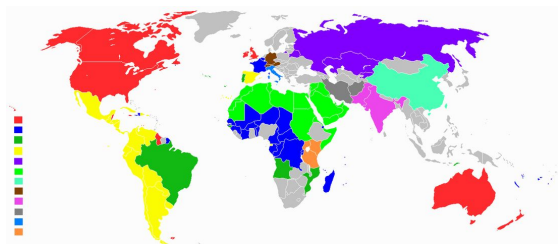
NEREA CORTES

Ikaslea

Erreportaje hau gure hizkuntzaz gehiago jakiteko asmoarekin egin dut. Batez ere Breizheuskadiko proiekturako, bretoientzat. Nire helburua euskarari buruz bretoiek gehiago jakitea da, eta horretarako nik informazioa bildu behar izan dut, aldi berean, nik ere ikasiz.

MUNDUKO MAPA KOLORETSUA

Munduko mapa koloretsuan, munduan hiztun gehien dituzten hizkuntzak adierazten dira. Koloreka bereizita daude.



Gehien hitz egiten diren hizkuntzak, wikipediaren arabera, lehenengo postuan, txinera (1,051 milioi guztira); bigarrenen, gaztelania (382 milioi guztira); eta hirugarrenean, ingelesa (508 milioi guztira).

HIZKUNTZA KOPURUA

7.000 hizkuntza daude munduan. Horietako bat euskara da. Euskara Frantziako eta Espainiako mugaren bi aldeetan hitz egiten da.

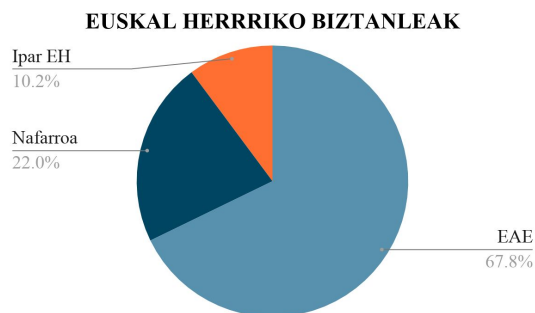


ESTEKA:

https://eu.wikipedia.org/wiki/Zerrenda:Hizkuntzak_hiztun_kopuruaren_arabera

ZENBAT BIZTANLE DAUDE EUSKAL HERRIAN?

- EH osoan: 3 milioi inguru
- EAEn: 2 milioi inguru
- Nafarroan: 650.000 inguru
- Ipar EH: 3.000.000 inguru

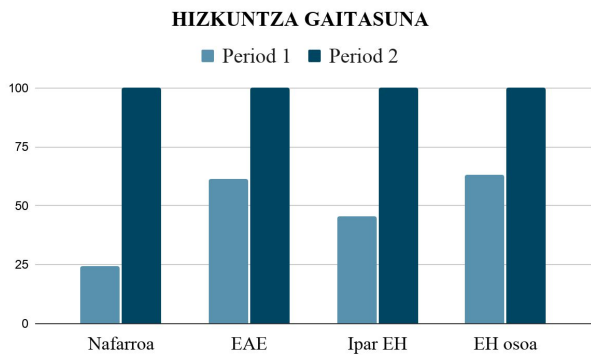


HIZKUNTZA GAITASUNA

Hauek dira euskara dakiten pertsonen kopuruak lurraldeka antolatuta:

- Nafarroa: % 24,2
- EAE: % 61
- Ipar EH: % 45'45

EH osoan %43'72

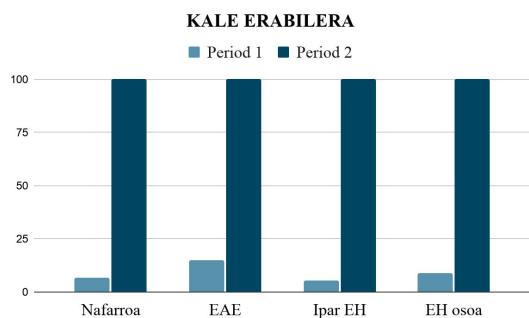


KALE ERABILERA

Kale-neurketetan hartutako datuen arabera, euskal herritarren euskararen erabilera, lurraldeka:

- Nafarroa: %6'7
- EAE: %14'8
- Ipar EH: %5'3

EH osoan : %8'9



ITURRIA:

Datu soziolinguistiko hauen datuak ateratzeko, hau da, datu horien iturriak hauek izan dira:

- Soziolinguistika Klusterrak bildu
- Euskararen Datu Basetik jaso

ESTEKA:

<http://klasikoa.eimakatalogoa.eus/20962/tribuarenberbak/02-jarduera6.html>

ESKALAREN JOKOA:

Hiztun kopurua kontuan hartuz, euskara otik 10erako eskala batean kokatuko dugu.

Datuak:

- Txinera da munduan gehien hitz egiten den hizkuntza, hiztun gehien dituen. 10. zenbakian kokatuko genuke.
- Oan, berriz, azken hiztuna galdu berri duen hizkuntza bat kokatuko genuke.

Euskararen hiztun kopuruaren datuak hartuta, eskalako 9. puntuan jarriko genuke

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

ESTEKA:

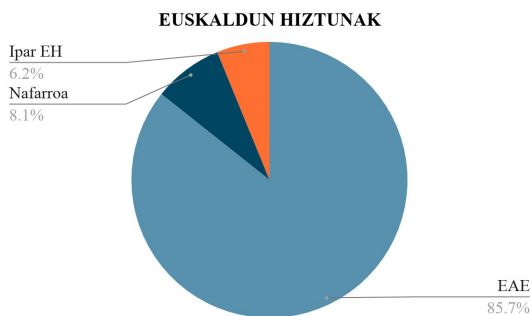
https://www.youtube.com/watch?v=N3QqSPi_kio&feature=emb_logo

https://www.youtube.com/watch?v=DjUUbX9Mx-A&feature=emb_logo

EUSKARAREN HIZTUNAK, LURRALDEKA

- Ethnologue erakundearen arabera, 400 hizkuntza dira munduan milioi bat baino hiztun gehiago dituztenak, eta euskara horietako bat da.

- Titularra: Euskara munduan hiztun gehien dituzten herrien %10ean dago.
- Euskaldunak 1.000.000 hiztun inguru:
 - EAE: 790.000 hiztun
 - Nafarroa: 75.000 hiztun
 - Ipar EH: 57.000 hiztun



ZERGATIK IKUSTEN DUGU GURE BURUA HAIN TXIKI?

https://www.youtube.com/watch?v=Hc3-2htiP8g&feature=emb_logo

Hemen goian utzi dudan bideoan euskaldun batzuei euskararen jokoari buruzko galdera bat egin diete: munduko 7.000 hizkuntzen artean, non kokatuko zenuke euskara, hiztun kopuruaren arabera?

Hauek izan dira euskara hizkuntza hain txikia ikustearren arrazoiak:

- Euskal Herria txikia delako, eta hemen bakarrik hitz egiten delako.
- Proporzioagatik.

- Hitz egiten duen jendeak ez duelako bultzatzen.
- Hiztun gutxi dituelako euskarak.
- Ez duelako indarririk.
- 7.000 hizkuntzen artean, euskara behean dagoelako.
- Beste hizkuntza batzuek hiztun gehiago dituztelako euskaldunak baino.

CALVET BAROMETROA

Hizkuntzen bizi-indarrari buruzko informazioa jasotzeko, Calvet Barometroari erreparatuko diogu.

- Calvet Barometroa: Soziolinguista frantsesa eta barometroaren egilea da.



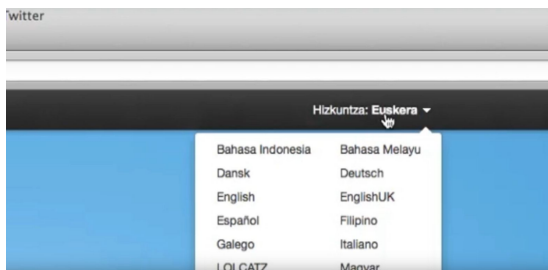
- Zer neurtu du? Hizkuntzen bizi indarra, 563 hizkuntza guztira 11 aldagaiaren arabera, eta 500.000-tik gora hiztun dituztenak neurtu ditu.
- Euskara zein postuan dago? Euskara 51. postuan dago Calvet barometroan.

40	Thai	4.127
41	estoniar	4.022
42	afrikatar	3.962
43	swahili	3.904
44	tibetatar "bok"	3.900
45	marathi	3.831
46	guztira	3.829
47	lituanier	3.817
48	ukrainier	3.753
49	galeier	3.77
50	maldekotier	3.763
51	basque	3.747
52	letzier	3.743
53	mongol	3.736
54	galeier	3.725
55	italier albaner	3.714
56	tibetiar, central	3.676

- Wikipedia: 160.000 artikulutik gora daude euskaraz; artikulua kopuruari dagokionez, 35. postuan dago, 280 hizkuntzetatik.

33	Esperanto	Esperanto	eo
34	Danish	Dansk	da
35	Basque	Euskara	eu
36	Lithuanian	Lietuvių	lt
37	Bulgarian	Български	bg
38	Hebrew	עברית	he
39	Croatian	Hrvatski	hr

- Twitter: 38 hizkuntzetan bakarrik erabili daiteke, eta euskara 25. postuan dago.



ESTEKAK:

<http://wikilf.culture.fr/barometre2012/index.php>
https://www.youtube.com/watch?v=M-qUQALXkLM&feature=emb_logo

EUSKARAREN EGOERA UNESCOAREN ARABERA

1. UNESCO-k munduan desagertzeko arriskuan dauden hizkuntzak koloreka sailkatu ditu.
2. Zenbat hizkuntza biltzen ditu sailkapenak?
 - **Txuria**: zaurgarria
 - **Horia**: arriskuan
 - **Laranja**: arrisku nabarmena

- **Gorria**: arrisku larria
- **Beltza**: desagertua

Bizitasun-maila	Hizkuntzaren belaunez belauneko transmisioa
arriskurik gabe	Belaunaldi guztiak hitz egiten dute hizkuntza eta belaunez belauneko transmisioak ez du etenik. >> ez da Atlas-ean sartzen
zaurgarria	Haur gehienek hitz egiten dute hizkuntza, baina erabileraren zenbait eremutara mugatuta egon daiteke (familia girora, adibidez).
arriskuan	Haurrek jada ez dute ikasten ama-hizkuntza gisa.
arrisku nabarmena	Aiton-amonak eta belaunaldi zaharrenetako partaideak bakarrik hitz egiten dute hizkuntza. Gurasoen belaunaldiekoek, ulertu badezakete ere, ez dute beraien artean erabiltzen, ezta seme-alabekin ere.
arrisku larria	Hiztun bakarrak, aiton-amonak eta belaunaldi zaharrenetako partaideak dira, baina gutxitan eta oso modu partziallean darabilte hizkuntza.
desagertua	Ez da hiztunik geratzen. >> Atlasak, 1950. urtetik aurrera desagertutako hizkuntzen erreferentzia dakar.

3. Itziar Idiazabal EHUKO irakaslearen arabera, UNESCO hainbat faktore hartu ditu kontuan sailkapena egiteko, baina bat da garrantziena:

- Beraien arteko transmisioa
- Belaunaldien arteko transmisioa
- Jarrera
- Transmisio desberdinen egoerak

- Hego EH :
 - Bikote euskaldunen artean; %100
 - Bikote mistoetan; %80
- Ipar EH:
 - Bikote euskaldunen

ESTEKAK:

<http://klasikoa.eimakatalogoa.eus/20962/tribuarenberbak/10-jarduera7.html>
https://www.youtube.com/watch?v=2nboBwREzOY&feature=emb_logo

NOLA ATERA ARMAIRUTIK 500.000 EUSKALDUN?

Imanol Epelde euskara irakasle eta youtuberrak emandako datuak:

DATUAK:

- 200.000 lagun ez gara iristen euskal kultura kontsumitzera.
- 1/4-k bakarrik kontsumitzen dute euskal kultura.

AHOLKUAK:

1. Irakurri liburu bat euskaraz.
2. Berria egunkaria eta Argia astekaria igandean.
3. Antzezlan bat ikustera joan.
4. Etb1 sintonizatu 1.katean.
5. Instalatu euskarazko musika entzuteko.

Aplikazioa: appa.badok.eus

ESTEKA:

<https://www.youtube.com/watch?v=7hpC-x4U1zM>